

Een sterfelijke godin

Woensdag

Het is er eindelijk van gekomen: ik heb een dagboek gekocht. Rood leer van stevige kwaliteit, dat is een omslag waar je houvast aan hebt. In mijn oude ruimte-scheepje had ik een logboek dat ik met de hand moest invullen. Zeevaarderstraditie. Twintig jaar geleden? Dertig al? Ik weet het niet meer, maar nooit zal ik vergeten hoe lang het duurde. Rondjes, alsmaar rondjes...

Het slotje van dit cahier bestaat uit een fallus en een vagina, dat is zeker. Maagdelijk blank papier, een stekende, krassende, inktspuitende pen, en een slot dat er uitzielt als een vruchtbaarheidssymbool – als nu de inspiratie nog niet wil komen. Slechts goud op snee en een klassieke vruchtbaarheidsgodin, in ivoeren reliëf op het roodleren voorfront, ontbreken nog. Het geeft niet, want in gedachten zie ik haar staan. Haar heupen uitdagend naar voren gestoken en de armen omhoog, nee, naar achteren, verborgen achter haar slanke torso, of opzij, omlaaghangend in willige berusting, ongeveer zoals het grote beeld hier naast mij in de kamer?

Mijn koele kamer. Een bureau, een stoel, een gipsen standbeeld en een vurig schilderij van Coulteray, getiteld

Derde en laatste Wereldoorlog. Een groot kunstenaar, maar een pover profeet, die Coulteray.

Al jaren loop ik rond met gedachten die verdienen geboekstaafd te worden, want ik heb veel nagedacht en meen mijzelf en de mens doorschouwd te hebben in al onze sterfelijke nietigheid. Ik mag dan wellicht geen verteller zijn als Vergilius – *Aeneas ignarus abest: nunquamne levare?* – die een anoniem publiek door verhalen vol vaart en spanning en grootse vergezichten op het leven van goden en helden weet te boeien, maar een denker ben ik.

Het is moeilijk op de eerste bladzijden van een dagboek niet hetzelfde te schrijven als reeds in duizenden andere dagboeken te lezen staat. Holle frasen, daar hou ik niet van. Noem de beestjes bij hun naam, zeg ik altijd maar.

Ik ben niet geboren uit zonnegloren en een zucht van de ziedende zee. Ik heb geen recht op een zo overrompelende introductie. Mijn afkomst telt niet, mijn persoon evenmin, zelfs mijn daden niet – maar mijn gedachten, die zijn groots en waardevol.

Alleen wankelmoedige mensen dichten hun dagboek een eigen leven toe. ‘Lief dagboek,’ schrijven ze dan, om steun zoekend, ‘ik hoop in jou een goede vriendin te krijgen.’ Ik ben wel wijzer.

Zondag

Ik sta overal buiten en zo hoort het ook. Ik verveel me. Vroeger had ik hobbies, maar die zijn een raadselachtige dood gestorven – een teken van rijpheid mijnerzijds, als je het mij vraagt. Toen ik vanmorgen opstond, klopte mijn hart onregelmatig. Ik vraag me af waarom ik niet in bed ben blijven liggen. De diepste vervulling van het menselijk bestaan is de verveling. Zichzelf genoeg zijn, als een god. Ik ben in wezen een tevreden mens.

In tweehonderdvijfentwintig dagen draaide zij rond de hete ster wier felle licht verdronk in de dampige, steeds eendere atmosfeer daar beneden. Eenmaal zag ik het aan. Tweemaal. Drie. Vier. Tien. Honderd.

Dinsdag

Gisteren ben ik weer gaan wandelen in het bos. Ik had het gekartelde broodmes bij me, want ik hou ervan zo hier en daar een takje af te snijden. Er zijn veel soorten takjes. Je hebt er die op een afgeleefd oud besje lijken, dat zijn naar mijn smaak eigenlijk de interessantste. Ik herinner me hoe mijn grootmoeder hout sprokkelde. Tegen etenstijd, laat in de namiddag, kwam zij naar het donkere dorpje

teruglopen vanaf de rand van het woud, over de kale akkers kruipend met een grote takkenbos op haar schouders, blij zich op haar leeftijd nog nuttig gemaakt te hebben. In de schemer kon je niet zien waar het sprokkelhout ophield en waar oma begon. Toch was ze er, want het geheel bewoog. *Eppure si muove*, om met Galilei te spreken. Het was vaak zeer koud in die dagen. Of was het een film?

Ik heb ooit een takje gezien dat sprekend leek op een zeemeermin; een ander was een bukkende, biddende boeddhist – een heel vreemd exemplaar. Er zijn ook takjes die helemaal nergens op lijken, dat is op zichzelf al heel merkwaardig om te zien. Juist deze takjes zijn een willige prooi voor mijn snijdend mes; ze zetten me steevast aan het denken. De Denker van Rodin bevindt zich in het Louvre of daaromtrent, maar dat hij ook in menige boom zit, vergeten de mensen maar al te gemakkelijk.

De Romeinen hadden een godin voor de natuur, de bossen en de tuinen: de *Cytherische Mater Foecunda*. In een van haar vele gedaanten staat zij in het Louvre.

Ik heb mijn broodmes bijgeslepen. Vooral eikehout maakt het altijd snel bot.

Ik ben een naijverig godin; gij zult geen ander dan alleen mij aanbidden. Aanschouw mijn huidige gedaante, mijn massa die viervijfde deel is van die uwer Terra. Werp een blik om u heen, zie Mercurius tollen rond Sol de Soevereine, zie Terra groenblauw in de verte en geef toe: er is er geen als ik. Zie naar mij tot uw ogen branden in hun kassen en tranen van inspanning en wanhoop.

Donderdag

In een museum in Parijs zag ik, boven aan de trap, het beeld van een witte vrouw met vleugels en zonder hoofd, de Nike van Samotrace, maar vandaag zag ik iets

vreemds, een vrouw met slechts één borst, een grote, scherp omlijnde, van het midden van haar borstkast massief opwelvend. Tot op heden dacht ik dat dergelijke vrouwen niet bestonden, behalve in sprookjes, fabels en legenden, net als de weerwolf, die eigenlijk ook niet bestaat.

Zij stond getekend in een boek. Dat is geen bewijs van echtheid, dacht ik eerst, maar pas op voor je oordeelt. Het was een boek uit 1566 en dat waren heel realistische tijden. Zo ook bij deze vrouw; alles wat erop en eraan zat was heel nauwkeurig weergegeven. Ik heb nog met het vergrootglas gekeken en zag zelfs de krulletjes in de haartjes op haar onderbuik, want natuurlijk was zij helemaal bloot. Schaamte kenden ze toen niet, mannen en vrouwen gingen samen in bad, het hele dorp tegelijk, kom daar nu eens om. Andere tijden, andere zeden. Ze had dus maar één borst, met een nogal vage tepel, en verder gewoon twee armen, twee benen en een hoofd met opgedraaide vlechten. Zo iets verzin je niet, dat moet je met eigen ogen gezien hebben. Nooit zullen wij mensen de natuur helemaal kennen.

De rest van de dag heb ik mij verveeld.

Mijn gelaat en mijn ronde vorm houd ik voor je verborgen, sterveling. De atmosfeer om me heen is een sluier, een

spons die je indiscrete blikken opslorpt en verstikt. Ik ben zonder interesse, maar Vulcanus is jaloers en aardse schepsels verzengt hij gaarne met zijn vuur. Zal eenmaal een windvlaag uit Jupiters mond mijn nachtkleed wegblazen? Begeer je mijn lijf, mijn lippen?

Zondag

Vanmorgen en vanmiddag heb ik een lange boswandeling gemaakt. Overal rondzwerven door de natuur, gelijk de *Mater Romanorum* zelf, dat is mijn lust en mijn leven. Veel mensen deinzen bij mijn verschijning schichtig terug – misschien wegens mijn gloeiende ogen – maar de plantenwereld accepteert me zoals ik ben.

Vlak voor mijn ogen heeft iemand een vrouw gedood. Ik liep door het bos, genietend van het warme, zonnige weer en mij als steeds verre houdend van de platgetreden paden die van het ene picknickplekje naar het andere leiden. Ik vind een boom die al door duizenden is gezien altijd minder mooi dan een onbekende boom. Echt lelijke bomen bestaan natuurlijk niet. Bomen zijn niet rond. Alleen al daarom zijn ze mooi.

Vlak voor me dook ineens een jonge vrouw op. Zij droeg een half doorzichtige witte bloes en een heel kort rokje

van namaak herteleer of een andere zotternij. Ik ben er zeker van dat ze mij niet gezien heeft; ik maak in de natuur geen onnodig kabaal. Ook dit kind ging mank aan de manie van schier alle vrouwspersonen: bruin te willen worden op plaatsen die hoogstens de echtgenoot 's zondagsavonds even mag zien. Ze trok haar bloes en haar rok uit en ging op een open plek tussen de bomen languit in het gras liggen, een witte, haast fluorescerende vlek in een orgie van duizenden tinten groen en bruin. Zij mocht gezien worden, had hangborsten noch knokige heupen, waardoor haar rode onderbroekje en de te grove armen werkelijk ontsierden. Persoonlijk vind ik half bloot niet zinvol, zeker niet in onze verlichte eenentwintigste eeuw, bijna zeshonderd jaar nadat Botticelli zijn goddelijke Schelp schilderde. Je bent één met de natuur of je bent het niet. Ik maakte juist aanstalten om het meisje deze overwegingen onder ogen te gaan brengen, toen er een man op haar toe sprong die zonder een woord te zeggen aan haar broekje begon te rukken. Kennelijk dacht hij er hetzelfde over als ik.

Het meisje schrok natuurlijk en draaide zich op haar rug. Ze probeerde de man met haar benen van zich af te stoten. Na een korte worsteling lukte haar dit, zij het ten koste van haar broekje. Toen begon ze heel luid te

schreeuwen, wat, objectief gezien, het domste was wat zij had kunnen bedenken. De man haalde een groot mes tevoorschijn, sprong half op haar en stak een paar keer krachtig, zo te zien, in haar hartstreek. Het gillen verstomde. De man begon met het grote mes in haar bovenarmen te hakken, vlak boven de elleboogholte.

Ik maakte me uit de voeten, want ik wil niets met de politie te maken hebben. Zij hebben geen respect voor iemand die onafhankelijk denkt en van getuige naar verdachte is maar één stap.

Kilometers ver heb ik daarna nog door het bos gelopen zonder een mens tegen te komen. Zelden zagen de bomen en de bloemen er zo prachtig uit. Het lijkt wel of een emotie de natuur nog schitterender maakt om te zien. Een welbestede dag.

Maandag

Wat kunnen kranten toch overdrijven! LUSTMOORDENAAR PROBEERT ARMEN AF TE HAKKEN. SEXMISDRIJF TUSSEN DE STRUIKEN. GLUURDER SLAAT GENADELOOS TOE. MANIAK VAN DE ARMEN NOG STEEDS OP VRIJE VOETEN.

De kranten doen het allemaal voorkomen of ze er zelf bij geweest zijn, zoals ik. De pers is ook niet meer wat zij

geweest is. Twintig jaar geleden, of is het dertig, toen ik terugkwam uit de ruiimte, hebben ze mij zorgvuldig ondervraagd en vrijwel letterlijk geciteerd. Dat was pas de voorlichting, de verifiëring van feiten waar de lezer recht op heeft.

De politie volgt een spoor, allicht, daar worden ze voor betaald – maar laat ik afstand bewaren, mij niet opwinden over de ongerijmdheden van dit ondermaanse bestaan. Het meisje was twintig, een leerlingkapster. Misschien dat de politie het spoor van haar beroep volgt en denkt dat een veertigjarige vrouw, een vaste cliënte van het meiske, een oude vrijster met een afgrijselijk permanent wave en een haarspoeling van gifgroen en zilvergrijs, in de kooi van haar eenzaamheid, op de staken van haar minderwaardigheidsgevoel, dat zulk een vrouw het arme kind gedood heeft. Beslist niet onmogelijk.

Vanmiddag heb ik een parel gevonden. Ik vraag me af of het een goed teken is dat ik iets van enige waarde vind, al is het dan rond, of een slecht omdat het maar één parel is, niet een heel armbandje of snoer. Je moet tegenwoordig goed op jezelf passen. Hoe kan naastenliefde bestaan in een samenleving die mensen door techniek en machientjes en automatisering en elektronisering van elkaar gescheiden houdt? Alle zintuigen hebben heden

ten dage een mechanisch verlengstuk en zonder dat kunnen zij spoedig niet meer functioneren.

Mijn verrekijker geeft onvoldoende lichtsterkte. De overbuurvrouw kleedt zich elke avond uit zonder haar gordijnen te sluiten. Ze is een lust voor het oog. Misschien wil ze bij de film, of zoekt ze alleen de aandacht van iemand als ik? Een schrijnender annonce is niet denkbaar. Bij Jupiter, haar gezicht is als dat van de Gioconda die in het Louvre hangt en stukken meer waard is en duizendmaal vaker bekeken wordt. Waarom toch?

Vrijdag

Bij het teruglezen van de vorige bladzijden heb ik vastgesteld, dat mijn handschrift haast niet te lezen is. Dat verheugt mij.

Heden heb ik intensief nagedacht over slobkousen. Dat moet toch een vreemd gezicht geweest zijn, vroeger.

Jij afschuwelijke, bolle, dertienduizend kilometer dikke slet, waarom verstop je die geilheid achter een jaden atmosfeer? Ben ik te min? Je wisselt van tint, maar je geeft niets van jezelf prijs. Ik zie geen morgen en geen avond aan je, alleen een dag en een nacht. Hoe verlang ik naar het duister overdag en naar het licht als jij mij het uitzicht op Phoebus de Titaan beneemt. Jij zwijgt, de radio zwijgt, heel het universum zwijgt mij dood.

Zaterdag

Ik kwam laat terug van een wandeling door het bos, waar de bomen in hun eeuwige glorie er weer prachtig bij stonden. Ik had een heel apart takje afgesneden, maar heb het onderweg verloren. Het leek op Jack the Ripper in een lachspiegel, maar ik moet toegeven dat het lang geduurd heeft eer ik daar achterkwam.

Ik liep door de rosse buurt van de stad waar meisjes zichzelf gedeeltelijk (of toch helemaal?) verhuren. Zou daar het woord hoer vandaan komen? Het goedkoopste gedeelte. In het schemerduister kwam een van die meiden als een schimmige, witte spookverschijning naar mij toe zweven, de enige lichte, haast lichtgevende plek in het verlaten steegje. Pas toen ze vlakbij was, kon ik haar goed opnemen, haar grove gezicht met de dikke, zinnelijke lippen, haar schonkige heupen, haar overvolle boezem waarin mijn linkerhand als door een spons werd opgeslorpt – steeds verder drong mijn tastende vuist binnen zonder meer te voelen dan een puddingachtige gelei – en haar wijd uitstaande benen onder de korte rok. Ze stonk naar drank en zweet, naar faeces, urine en sperma – wat zouden wij zonder Latijnse woorden moeten beginnen? Ze verspreidde, kortom, de geperverteerde geur van een reizend circus. Ze was een vleesgeworden Venerische ziekte. Aphrodite en elke andere godin van de liefde moesten zich schamen voor een priesteres als deze bolle, witte sloerie. Het ergste waren haar worstvormige armen.

Ik duwde haar walgend van me af. Meteen daarna sprong iemand op haar toe en stak een groot mes in haar buik, vlak boven haar bedrijfsmiddelen. Toen zij kreunend op

de grond lag, begon hij als een wilde in te hakken op haar veel te vlezige bovenarmen. Ik schoot een ander steegje in en nam de benen. In een buurt als deze wil ik niet gesignaleerd worden.

Zondag

Tegenwoordig weten zelfs de straathonden al zoveel van Hegel, dat zij alleen nog vreten om de immanente dreiging van het gevreten worden (is gelijk aan het gesublimeerde hongergevoel van ons gewervelde denkers allemaal) voor hun kindskinderen in een synthese te brengen die hún nageslacht een benijdens-

waardiger these als uitgangspunt verschaft. Deze zin moet ik morgen nog eens rustig nalezen.

Onderscheidt de mens zich fundamenteel van andere dieren? Hij schiep zich goden. In helden als Aeneas, die zijn goddelijke moeder alleen van horen zeggen gekend moet hebben, heeft de mensheid zich een entree tot het paradijs trachten te forceren. Zie je wel: reeds nu gaan goden en godinnen op voet van gelijkheid met ons om. Zie Leda, zie Europa. Talloze halfgoden of heiligen moesten de afstand tot het godenrijk of de hemel voor de kleine, aardse mensjes overbruggen.

Een heldere avond. Morgen moet ik een broodmes kopen, want ik ben het mijne weer kwijt.

Je krijgt mij niet klein. Ze noemen je de godin van de liefde, moeder der begeerte, godin van de schoonheid en de wellust, vruchtbaar, schoon, machtig, voedster van de weelde, geboortig uit de zee, Cyprische maagd, moeder van Aeneas, echtgenote van Vulcanus, maar mij krijg je niet klein. Ik kan zonder jou, op aarde, wacht maar af.

Maandag

Zojuist waren er twee beleefde politieagenten aan de deur, die me komen arresteren. Ze hebben mijn

broodmes gevonden, zeggen ze. Ik mocht dit nog even noteren. De grote leest mee over mijn schouder, ik voel dat hij welwillend kijkt, maar hij kan mijn onduidelijke handschrift vast niet lezen. Wie had gedacht dat ze mij twintig jaar, of dertig, na de grote oorlog gevangen zouden durven nemen? Als een halfgod ben ik ingehaald, toen, men bediende de geringste van mijn wenken, overstelpte mij met eretekens, geld en zelfs met vrouwen. Ik werd eerbiedig Aeneas genoemd, omdat ik dat graag wilde. Veertienhonderd zestig etmalen van stilte en eenzaamheid, en al die tijd hetzelfde vervloekte uitzicht. Ze hadden heel wat goed te maken!

En ze weten het. Voor ik opendeed hoorde ik ze met elkaar praten. *Hij was vroeger een held*, zei de een, *weet je dat? In de Vierde Oorlog waren ze door een bombardement niet in staat hem op tijd uit de ruimte terug te halen.*

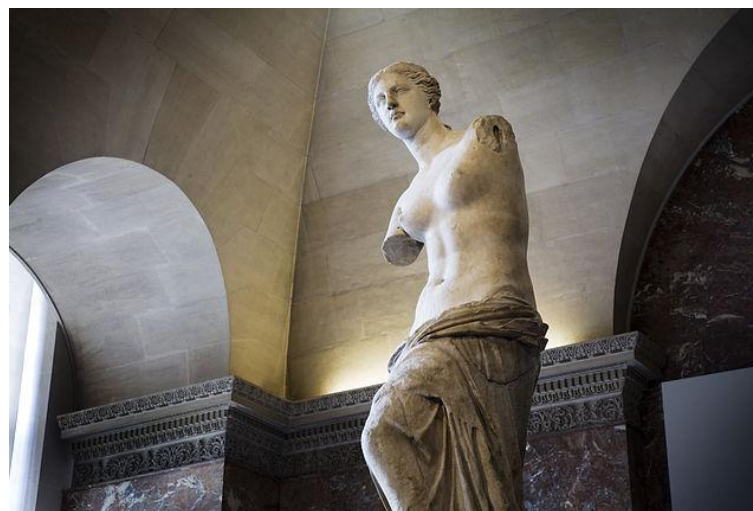
O, is hij die vent die vier jaar in zijn eentje rondjes heeft gedraaid rond Venus?

Ja, dat ben ik!

De kleine staat opgewonden te doen naast mijn levensgrote replica van de Venus van Milo. Hij betast haar schouders. Ik wil schreeuwen dat hij zijn vuile poten thuis moet houden.

Waar zijn de armen? vraagt hij met gesmoorde stem. *Schiet op*, zegt de grote, *en klets niet zoveel.*

Peter Cuijpers, 1975 (30 augustus 2020)

Uit *Alfa Drie* (Meulenhoff, 1975), op enkele woorden na ongewijzigd. Bij de titel staat *Venus* van Lily Lakick (2019, Pinterest). Van de prachtige foto van het model bij de Nike in het Louvre weet ik helaas geen andere credits dan 'Lanvin' (een modehuis, parfum).